

Анета Прымака-Онішк

Бежанства 1915

Забытыя ўцекачы

Анета Прымака-Онішк

Бежанства 1915

Забытыя ўцекачы

Смаленск
Інбелкульт
2019

УДК 325.2-054.73(470+571)(=162.1)(091)(092)"1915"(093.3)(093.2) +
94(470+571)(=162.1)(092)"1915"(093.3)(093.2)

ББК 63.3

П85

Прымака-Онішк, А.

П85 Бежанства 1915 года: забытыя ўцекачы / Анета Прымака-Онішк; пераклад з польскай мовы Алекса Моніча. — Смаленск: Інбелкульт, 2019. — 303 с.

ISBN 978-5-00076-051-2

Лета 1915 года. Расійская армія пад напорам нямецкага войска мусіць адступіць з тэрыторыі Польшчы, Беларусі, Украіны ўсё далей на захад. Па вёсках і самі сабой, і мэтанакіравана шырацца самыя неверагодныя чуткі пра тое, што германцы нібыта паводзяць сябе зусім бесчалавечна, а таму адзінае выйсце — ратавацца ўцекамі. Углыб Расійскай імперыі з яе заходніх рэгіёнаў кіруюцца грузаныя фурманкі. З этнічна беларускіх Беласточчыны ды Гарадзеншчыны выязджаюць нават да 80% насельніцтва. Усяго ў бежанства выправіліся да 2 мільёнаў чалавек. Яны едуць у спякоце, часта без ежы і вады, церпяць шмат бедаў, масава хварэюць і паміраюць. Пасля тых, хто гэта ўсё перанёс і выжыў, расцярушваюцца па ўсёй Расіі, так-сяк уладкоўваюць свой побыт. А потым, калі ў Расіі адбываецца рэвалюцыя і разгортваецца крывавае грамадзянская вайна, яны зноў садзяцца на колы і едуць назад — на радзіму, але ўжо новую, не тую, што была калісь. Бо за той час, пакуль іх не было дома, тут ужо паспела ўсталявацца новая ўлада — польская. А ўвесь набытак, што збіраўся пакаленнямі, часта пайшоў з дыма...

Аўтарка гэтай кнігі распавядае гэтую гісторыю з розных перспектыв: людзей, пастаўленых у экстрэмальную сітуацыю, сялян, свет якіх гіне проста на іх вачах, і ўрэшце бежанцаў, уцекачоў, бязвінных ахвяраў розных войнаў.

УДК 325.2-054.73(470+571)(=162.1)(091)(092)"1915"(093.3)(093.2) +
94(470+571)(=162.1)(092)"1915"(093.3)(093.2)

ББК 63.3

BOOK INSTITUTE

©POLAND

Гэтая кніга выходзіць у свет дзякуючы шчодрой падтрымцы Інстытута кнігі ў Кракаве і Польскага інстытута ў Мінску.

Публікацыя выйшла пры падтрымцы ©POLAND Translation Program.

Пераклад зроблены паводле выдання:

Prymaka-Oniszk, Aneta. Bieżeństwo 1915: zapomniani uchodźcy. Wołowiec: Wydawnictwo Czarne, 2016. 368 s.

У афармленні вокладкі выкарыстаныя фотаздымкі са збораў Цэнтральнага дзяржаўнага архіва кінафотафонадакументаў Санкт-Пецярбурга, Нацыянальнай бібліятэкі Польшчы, блога humus.livejournal.com.

ISBN 978-5-00076-051-2

© ТАА «Інбелкульт», 2019

© Анета Прымака-Онішк, 2019